

Liperi

Arviointikertomus vuodelta 2025

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

1.1 Puheenjohtajan katsaus 2025

Lukijalle ja kuulijalle

Tarkastusvastuussa oleva tarkastuslautakunta on valittu tehtävänsä valtuuston kokouksessa 9.6.2025 ja arvioitavana oleva tilikausi on siten lautakunnan ensimmäinen. Seitsemänjäsenisessä lautakunnassa on 26.5.2025 päivitetyn Liperin kunnan hallintosäännön mukaisesti jäseniä kaikista valtuustoryhmistä.

Lautakunta on kokoontunut 10 kertaa arvioimaan tilikauden 1.1.2025-31.12.2025 tapahtumia ja laatimaan kauden arviointikertomusta.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut sekä emokunnan, että sen tytäryhtiöiden toimintaan ja hallintoon kuulemalla eri hallintokuntien johtavia viranhaltijoita ja tytäryhtiöiden johtoa.

Päätöksenteon, hallinnon lainmukaisuuden ja taloustavoitteiden toteutumisen arvioimiseen olemme käyttäneet kuntastrategiaa, sen valtuustoon nähden sitovia tavoitteita, kokous-, pöytäkirja- ja tilinpäätösaineistoa.

Tilintarkastusyhteisön tilintarkastusprosessi, tarkastustulokset, havainnot ja niiden analysointi antoivat hyvän pohjan arviointikertomuksen laatimiseen ja sisältöön.

1.1 Puheenjohtajan katsaus 2025

Liperin kunnan talous on edelleen mollivoittoinen johtuen raskaista investoinneista kouluverkkoon, uusiin asuinalueisiin ja infrastruktuuriin, mutta kriisikuntakriteerien toteutuminen vältettiin.

Oman lisänsä tiukkaan taloustilanteeseen on aiheuttanut sosiaali- ja terveyspalveluiden valtio-osuuksien epäoikeudenmukaisuus Liperiä kohtaan ja viimeisimpänä kivenä kengässä maailmanlaajuisen epävarmuuden ylettyminen myös Suomen valtion, yritysten, yksilöiden ja kuntien talouteen.

Kaikesta huolimatta kertomuskohteena olevan tilikauden taloudellinen tulos Liperissä onnistuttiin saavuttamaan ylijäämäiseksi, joskin rimaa hipoen ja tavoiteltu väestömäärä lisääntyi tarkastuskaudella 77 henkilöllä.

Mainittakoon muutamia kohokohtia tilikauden aikaisista valtuustoon nähden sitovista ja kuntastrategian tavoitteiden saavuttamisesta:

tilikauden ylijäämä > toteutui +39 266 €

palvelualueiden toimintakatteet > toteutuivat 96,3 -prosenttisesti

investointien määrärahat > toteutuivat 66 -prosenttisesti

kuntakonsernin toiminnalliset kokonaistavoitteet 2025 > toteutuivat

Tavoitteista on kerrottu tarkemmin kunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027-dokumentissa, saavutetuista tuloksista kunnan tilinpäätösasiakirjassa ja huomioista tässä tarkastuskertomuksessa.

1.1 Puheenjohtajan katsaus 2025

Kiitän tarkastuslautakunnan jäseniä, tarkastusyhteisön vastuuhenkilöitä, kuultavana olleita kunnan virkahenkilöitä taustajoukkoineen ja tytäryhtiöiden johtoa hyvin sujuneesta yhteistyöstä tarkastusprosessin aikana.

Martti Jormanainen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Valtuusto on kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan asettanut tarkastuslautakunnan toimikaudekseen hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

2.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja jäsenten esteellisyys

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Pj. Jormanainen Martti	Juutinen Aleks
Vpj. Piironen Heikki	Juuti Miso
Aalto Arja	Akkanen Tiina
Hiltunen Hilka	Hanikka Tuula
Huikuri Pekka	Kemppainen Marko
Melkko Satu	Koukku Armi
Vilén Oili	Mutanen Matti

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet:

Ei tiedossa olevia esteellisyyksiä

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Sirkku Patokoski TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:stä. Hallinnon ja talouden tarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy, josta vastuullisena tilintarkastajana on toiminut Jukka Malkki KHT, JHT ja 14.11.2025 lähtien Jarmo Raati JHT, KHT.

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan kokoukset ja käsitellyt aiheet arviointivuonna 2025:

Aiheet	Kuultavat	Kokous <u>pvm</u>
Tarkastuslautakunnan vaalin toteaminen, kokouksissa läsnäolo-oikeutetut, tietojensaantioikeus ja jäsenille säännönmukaisesti toimitettavat asiakirjat, kokouskutsun ja esityslistan toimittaminen, pöytäkirjojen nähtävillä pito ja päätöksen tiedoksianto, esittely lautakunnan kokouksissa, tarkastuslautakunnan palkkiot, tarkastuslautakunnan kouluttautuminen		4.9.2025
Liperin kunnan hallinnon ja talouden ajankohtaiset asiat	Kunnanjohtaja Pellervo Hämäläinen, talous- ja hallintojohtaja Pasi Ruohutla	
Esteellisyydet tarkastuslautakunnassa		
Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma ja painopisteet 2025–2028		
Tarkastuslautakunnan työohjelma 2025	Tilintarkastaja Jukka Malkki KHT, JHT	13.10.2025
Hyvinvointijohtajan ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtajan kuuleminen	Hyvinvointijohtaja Riitta Lappalainen ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja Kirsi Nousiainen	
Sidonnaisuudet		
Teknisen johtajan kuuleminen	Tekninen johtaja Jouni Pekonen	18.11.2025
Vesihuoltopäällikön kuuleminen	Vesihuoltopäällikkö Petteri Romppainen	
Päälouottamusedustajien kuuleminen henkilöstöasioissa	Nina Rätty (JUKO) ja Merja Kerkkänen (JHL)	
Päivävuorokauden tilintarkastajan vaihdos	Tilintarkastaja Jarmo Raati KHT, JHT	
Vastine vuoden 2024 arviointikertomukseen		
Luontoliikuntakeskus Pärnävaaraan tutustuminen	Kunnanjohtaja Pellervo Hämäläinen, vapaa-aikapäällikkö Reetta Partanen ja yrittäjä Harri Karttunen	9.12.2025
Varhaiskasvatuksen johtajan kuuleminen	Varhaiskasvatuksen johtaja Tiina Korhonen	

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan kokoukset ja käsitellyt aiheet arviointivuonna 2025, jatkuu:

Aiheet	Kuultavat	Kokous <u>pvm</u>
Talousarvio 2026, taloussuunnitelma 2026–2028	Kunnanjohtaja Pellervo Hämäläinen ja talous- ja hallintojohtaja Pasi Ruohtula	20.1.2026
Työllisyyspalvelujen ajankohtaiset asiat	Työllisyyspalveluvastaava Sami Kuikka	
Tilintarkastajan väliraportointi	Tilintarkastaja Jarmo Raati KHT, JHT	
Lipertek Oy:n, Kiinteistö Oy Liperin Vuokratalot, Liperin Yrityskiinteistöt Oy:n ja Liperin Aluelämpö Oy:n ajankohtaiset asiat	Kiinteistö Oy Liperin vuokratalojen, Liperin Yrityskiinteistöt Oy:n ja Liperin Linja-autoasema Oy:n toimitusjohtaja Vesa Laurell, Liperin Aluelämpö Oy:n toimitusjohtaja Kari Tanskanen sekä Lipertek Oy:n toimitusjohtaja Pentti Meriläinen	17.2.2026
Tilinpäätöksen 2025 esittely	Kunnanjohtaja Pellervo Hämäläinen, talous- ja hallintojohtaja Pasi Ruohtula	17.3.2026
Henkilöstöasiat ja henkilöstötilinpäätöksen 2025 esittely	Henkilöstöpäällikkö Mira Tiainen	
Tilintarkastuspöytäkirja	Tilintarkastaja Jarmo Raati JHT, KHT	
Tilintarkastuspäivät tilikauden 1.1.-31.12.2025 tilintarkastuksessa	Tilintarkastaja Jarmo Raati JHT, KHT	
Viinijärven kouluhankkeen toteutuminen, tilintarkastuksen tilannekatsaus, arviointikertomus	Tekninen johtaja Jouni Pekonen talous- ja hallintojohtaja Pasi Ruohtula	31.3.2026
Arviointikertomus		7.4.2026
Arviointikertomus		17.4.2026
Tilintarkastajan raportointi vuoden 2025 tarkastuksesta, Liperin kunnan tilinpäätös 2025, arviointikertomuksen viimeistely ja luovutus, tilintarkastuspalveluiden kilpailuttaminen tilikausille 2027–2029 sekä optiona tilikausille 2030 ja 2031	Tilintarkastaja Jarmo Raati JHT, KHT	12.5.2026

2.4 Arviointikertomuksen lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohtana on Liperin kunnan tilinpäätös 2025

- ✓ Kunnan taloudellisen tilanteen seuraaminen
- ✓ Sitovien tavoitteiden toteutuminen
- ✓ Kuntastrategian toteutuminen
- ✓ Henkilöstötilinpäätös

Lisäksi tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena ovat olleet

- ✓ Ajankohtaisia talousarvion ulkopuolisia asioita
- ✓ Edellisten arviointikertomusten käsittely

3.1 Arviointikertomus 2024

Tarkastuslautakunta oli allekirjoittanut vuoden 2024 arviointikertomuksen kokouksessaan 14.5.2025 § 39.

Arviointikertomus oli käsitelty valtuustossa 26.5.2025 § 33.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt vastineet arviointikertomukseen kunnanhallitukselta lokakuun loppuun mennessä.

Hyvinvointi- ja elinympäristölautakunta sekä kunnanhallitus ovat antaneet vastineensa ajallaan ja vastineet on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 18.11.2025 §70.

Liperi

Arviointikertomus vuodelta 2024

4. KUNTASTRATEGIA JA TALOUSARVIOTAVOITTEET

4.1 Tavoitteiden asettaminen

Kunnan toiminnalle ja taloudelle asetettavista keskeisistä tavoitteista päättää kuntalain mukaan kunnanvaltuusto. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden vuositavoitteet.

Kunnan toimintakertomuksessa vuodelta 2025 on esitetty kunkin tavoitteen toteutuminen. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu toimintakertomuksessa esitettyihin toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointiin ja viranhaltijoiden kuulemiseen.

Seuraavilla sivuilla on käyty läpi valtuustokauden strategian toteutuminen sekä valtuuston nähden talousarvion sitovat toiminnan ja taloudellinen toteumat.

4.2.1 Liperi kasvaa

Liperi
kasvaa

Suunnitellut toimenpiteet

- Taajamien ja kylien kehittäminen huomioiden niiden omat vahvuudet
- Muutoksia ja uudistuksia tehdään osallisuuden kautta
- Lapsiystävällinen kunta

Toteuma

- Ylämyllyn kehittämissuunnitelma valmistui viimeisimpänä
- Kuntalaiskyselyalusta Voxit otettu käyttöön
- Suomen UNICEF Lapsiystävällinen kunta –tunnustus myönnettiin 25.3.2025
- Vuoden 2025 asukasluku oli 11 987 henkilöä (2024:11 910)

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä

- Asukasluku on kääntynyt kasvuun
- Lapsivaikutusten arviointi on käynnistynyt
- Liperi on hankkinut maa-alueita Pärnävaaran alueelta
- Kuntalaisten osallistamisesta on tullut toimintatapa

4.2.2 Lisää työpaikkoja

**Työllisyys
ja
elinvoimais
uus**

Suunnitellut toimenpiteet

- Viestintään ja Liperin näkyvyyteen panostaminen
- Laadukkaat palvelut ja viihtyisä elinympäristö vetovoimatekijöinä
- Yritys- ja työllisyyspalveluiden aktiivisen ja vuorovaikutteisen toimintamallin kehittäminen

Toteuma

- 150-juhlavuoden uutisointi toi lisänäkyvyyttä kunnalle
- Uuden teollisuusalueen avaaminen Välikankaan alueelle
- Liperin työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,4 % (+0,6%)

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota

- Työllisyyden hoidon rakennemuutos aiheutti kunnalle aiempaa suurempaa vastuuta
- Työllisyyspalveluiden painopiste on oltava alle 30-v työnhakijoissa
- Liperin kunta on osallistunut TNO Pohjois-Karjala –tietoa, neuvontaa ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi -ryhmähankkeeseen

4.2.3 Houkutteleva työnantaja

Houkutteleva työnantaja

Tavoite – Positiivinen ja houkutteleva työnantajakuva on elinehto Liperin kunnan tulevaisuuden kannalta

Toteuma – henkilöstövaihdoksia ja uusia rekrytointeja

- Päättyneitä palvelussuhteita oli 6,6 % (2024 9,2 %)

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota:

- Kevan työhyvinvointikyselyn tulokset ovat parantuneet
- Lähtökyselyn mukaan tyytyväisyys työnantajaan on laskenut 2,9 (2024 3,3), asteikolla 1-5
- Tavoite on ollut pienentää sairauspoissaoloja, mutta sairauspoissaoloprosentti on 5,8 %, kasvua 1 %
- Henkilöstötilinpäätöksestä käy ilmi tavoitteet ja toteumat. Tilinpäätöksen vastaavassa osuudessa numeraaliset tavoitteet on esitetty, mutta toteumat puuttuvat.

4.2.4 Vakaa talous

Tavoite

Huolehdimme ettei taseeseen kerry alijäämää strategiakaudella.

Suunnitelma

- Huomioimme talouden reunaehdot päätöksenteossa
- Tarkastelemme veroprosentteja talousarviovalmistelun yhteydessä

Tarkastuslautakunta

- Vuosikatetavoite oli 2 623 826 euroa. Toteuma oli 4 294 040 euroa, joka ei riittänyt kattamaan tilikauden 4 529 268 eur poistoja.
- Tilikauden tuloksen alkuperäinen talousarvio oli 1 290 283 euroa alijäämää ja muutettu talousarvio 1 490 283 alijäämäinen. Toteuma oli noin 39 266 ylijäämäinen. Vuoden lopussa taseella oli kertynyttä ylijäämää 1 538 483€.
- Investointien alkuperäinen talousarvio oli 5 580 000 €, muutettu talousarvio 4 275 000 ja toteuma oli noin 2 820 819 euroa.
- Kassan riittävyys on ollut tilinpäätöshetkellä 22,5 päivää, kun edellisenä vuonna 15,8 päivää. Omavaraisuusprosentti on tilinpäätöksessä 19,41 % (2024: 19,63 %) Suhteellinen velkaantuneisuus 133,71 % (2024: 142,89 %). Laskennallinen lainanhoitokate on 0,73 (2024: 0,63). Kunnan lainanhoitokyky on heikko, kun arvo on alle yksi.
- Kunnan taloustilanne edellyttää tiukan talouskurin jatkamista.

Vakaa
talous

4.3 Valtuustoon nähden sitovat talousarviotavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet

- Liperin kunta saa Unicefin lapsiystävällinen kunta tunnustuksen
- Tehtäväkuvien ja toimintaprosessien läpikäynti
- Uuden yritysalueen kehittäminen

Euromääräiset tavoitteet

- Tilikauden yli/alijäämä
- Palvelualueiden toimintakatteet
- Investointeihin talousarviossa myönnetyn määrärahan kokonaissumma

4.3.1 Toiminnan tavoitteet

Toiminnan tavoite	Toimenpide	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Liperin kunta saa Unicefin lapsiystävällinen kunta tunnustuksen	Tunnustuksen vaatimat toimenpiteet saadaan valmiiksi kevään 2025 aikana	Liperi kasvaa.	Suomen Unicef myönsi Liperin kunnalle lapsiystävällinen kunta tunnustuksen	Toteutunut 25.3.2025
Uuden yritysalueen kehittäminen	Välikankaan uuden yritysalueen kunnallistekniikan rakentamisen käynnistäminen (ehdollinen JTF-avustukselle) Alueen markkinoinnin käynnistäminen	Työllisyyttä ja elinvoimaisuutta	Avustus myönnetty 27.2.2025 ja urakka käynnistyi kesäkuussa Alueen markkinointi aloitettu	Käynnistäminen toteutunut Toteutunut. Markkinoinnin näkyvyyttä olisi hyvä lisätä
Tehtäväkuvien ja toimintaprosessien läpikäynti	Avataan toimintaprosessit ja toteutetaan tarvittavat hallinnon tehtävien uudelleen organisoinnit Toteutetaan henkilöstösuunnitelman mukaiset muutokset	Vakaa talous	Keskushallintopalveluissa yhdistettiin kaksi virkaa uudeksi talous- ja hallintojohtajan viraksi ja samalla tarkasteltiin hallinnon tehtäväkuvauksia Henkilöstösuunnitelman mukaiset muutokset toteutettiin ja lisäksi tarkasteltiin henkilöstörakennetta ja tehtäviä henkilöstömuutoksista johtuen	Toteutuman vaikutus kunnan talouteen on vähäinen. Tehtäväkuvien ja toimintaprosessien läpikäyntien toteutuma jäi epäselväksi. Toimenpiteiden vaikuttavuutta ei ole avattu.

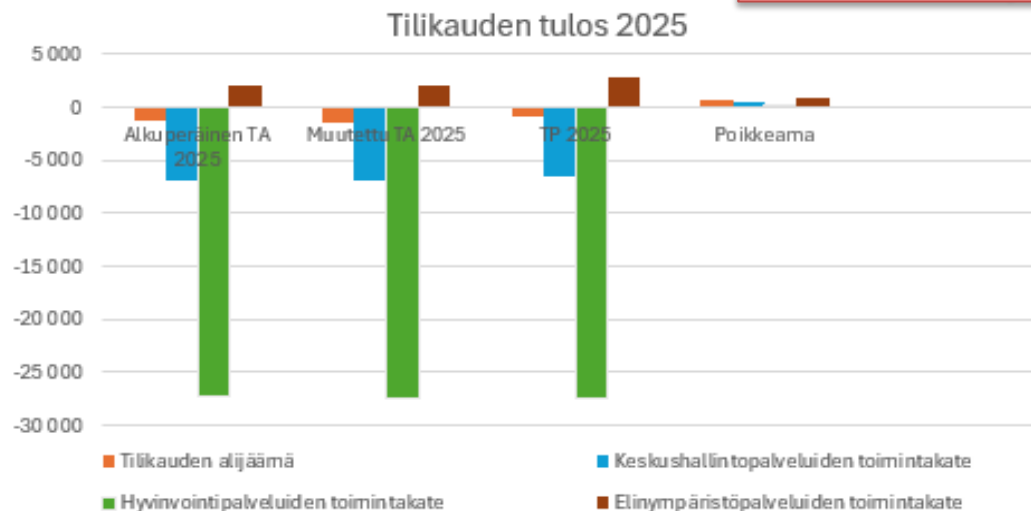

4.4 Euromääräiset tavoitteet – käyttötalous

Tilikauden tulos muodostui 39 265,82euroa ylijäämäiseksi.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Muutettu talousarvio oli -1 490 283 euroa, joten tilikauden tulos toteutui 1 529 549 euroa muutettua talousarviota parempana.

	Alkuperäinen TA 2025	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama
Tilikauden alijäämä	-1 290	-1 490	-841	649
Keskushallintopalveluiden toimintakate	-6 897	-6 927	-6 548	379
Hyvinvointipalveluiden toimintakate	-27 372	-27 447	-27 444	3
Elinympäristöpalveluiden toimintakate	2 030	2 030	2 862	832

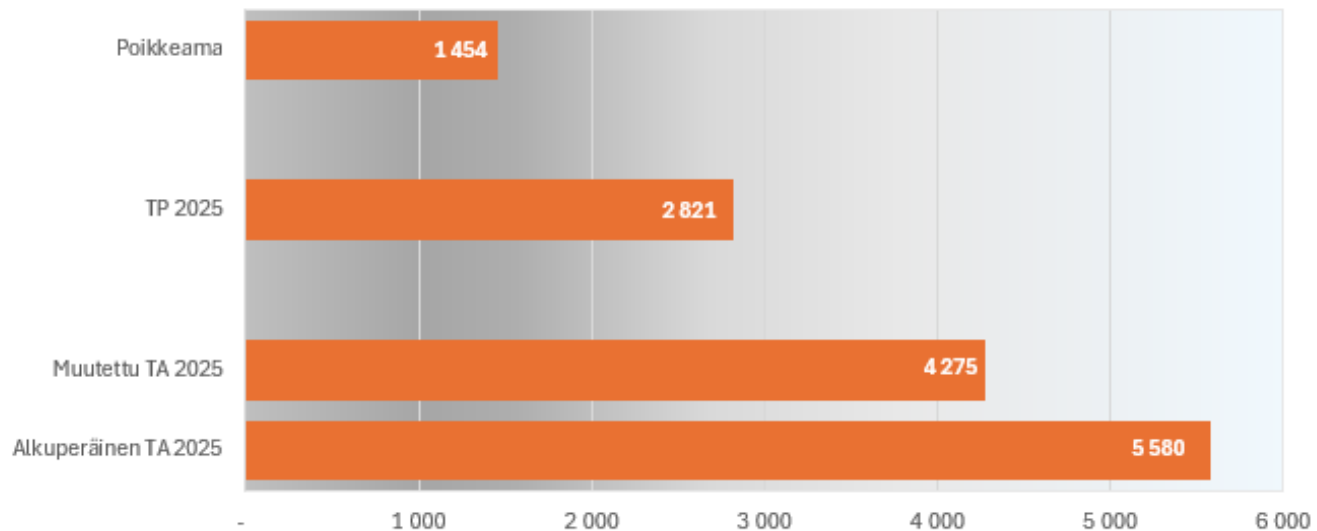

4.5 Euromääräiset tavoitteet – investoinnit

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Toteaa, että vuonna 2025 investoinnit ovat alittaneet muutetun talousarvio 1,5 milj. eurolla.

Investoinnit yhteensä

	Alkuperäinen TA 2025	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama
Investoinnit yhteensä	5 580	4 275	2 821	1 454

5. YHTEENVETO JA ALLEKIRJOITUKSET

5.1 Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on edellä esittänyt arvion kuntastrategian sekä kunnan vuoden 2025 toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustokauden arvioinnin yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa:

- Tilinpäätöskirjassa esitettyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden tulisi keskittyä tilinpäätösvoiteen ja tulevaisuuteen kohdentuviin johtopäätöksiin
- Kunnan taloustilanne edellyttää tiukan talouskurin jatkamista
- Tilinpäätöksestä ei käy selville, ovatko Lipertek Oy (tilinpäätös s. 47) ja Liperin Aluelämpö Oy (tilinpäätös s. 49) esittäneet tavoitteet vai toteumat kohdassa tavoitteiden toteuma
- Kunnan teollisten työpaikkojen kasvu jatkui

Kiitoksena tarkastuslautakunta toteaa:

- Tilinpäätöksen tulos toteutui ennakoitua positiivisemmin
- Suomen Unicef myönsi Liperin kunnalle lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen
- Liperin kunta sai positiivista näkyvyyttä 150-v juhluvuoden aikana
- Työnantajakuva on vahvistunut henkilöstön työhyvinvointikyselyn mukaan
- Kunnan asukasluku on kääntynyt kasvuun

5.2 Kiitokset

*Tarkastuslautakunta esittää kiitokset
vuoden 2025 toiminnasta!*

5.3 Allekirjoitukset

Liperissä 12.5.2026

Martti Jormanainen
puheenjohtaja

Heikki Piironen
varapuheenjohtaja

Arja Aalto
jäsen

Hilkka Hiltunen
jäsen

Pekka Huikuri
jäsen

Satu Melkko
jäsen

Oili Vilén
jäsen